

SÖLVESBORGS KOMMUN

**HANDIKAPPOLITISKT
PROGRAM**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

INLEDNING	4
BAKGRUND	4
DEFINITIONER:	5
- Funktionsnedsättning	
- Handikapp	
UTGÅNGSLÄGE:	5
- Lagstiftning och andra föreskrifter	5
- Syfte	6
- Övergripande mål och åtgärder	6
- Genomförande och tidplan	7
- Redovisning och utvärdering	7
- Programmets uppbyggnad	7

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

HANDIKAPPOLITISKT PROGRAM:

Standardregler:

1 - Ökad medvetenhet	8
2 - Medicinsk vård och behandling	8
3 - Rehabilitering	9
4 - Stöd och service	9
5 - Tillgänglighet	10-13
6 - Utbildning	13
7 - Arbete	14
8 - Ekonomisk och social trygghet	14
9 - Familjeliv och personlig integritet	15
10 - Kultur	15
11 - Rekreation och idrott	16
12 - Religion	16
13 - Kunskap och forskning	17
14 - Policy och planering	17
15 - Lagstiftning	18
16 - Ekonomisk politik	18
17 - Samordning	19
18 - Handikapporganisationer	19
19 - Personalutbildning	20
20 - Nationell granskning och utvärdering av handikappprogram i samband med standardreglernas genomförande	20
21 - Tekniskt och ekonomiskt samarbete	21
22 - Internationellt samarbete	21

INLEDNING

Sölvesborgs kommuns handikappolitiska program baseras på FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

Sveriges riksdag och regering har, liksom flertalet av världens länder, förbundit sig att till år 2010 förverkliga reglernas intentioner på såväl central som lokal nivå.

Kommunstyrelsen i Sölvesborg beslöt den 11 juni 2002, att ett handikappolitiskt program skulle tas fram. En projektorganisation för arbetet fastställdes, bestående av en politisk ledningsgrupp, en projektgrupp och sex arbetsgrupper inom följande områden.

- *socialtjänst*
- *yttre fysisk miljö och trafik*
- *inre fysisk miljö*
- *information*
- *kultur, religion och fritid*
- *utbildning*

Som referensgrupp utsågs representanter från handikapporganisationerna, företagen och cityföreningen. Arbetsgrupperna har i sitt arbete samrått med företrädare för handikapporganisationerna. Efter att arbetsgrupper och ledningsgrupp slutfört sitt arbete har förslaget översänts till referensgruppen för synpunkter.

BAKGRUND

FN:s standardregler omfattar principiella ställningstaganden i fråga om rättigheter, möjligheter och ansvar och ger konkreta förslag till hur ett mer tillgängligt samhälle kan skapas. Alla samhällsområden täcks av de 22 standardreglerna, som anger förutsättningar, huvudområden och genomförande av insatser för delaktighet på lika villkor.

Sveriges nationella mål och förslag till konkreta åtgärder syftar till att undanröja de hinder som finns mot att funktionshindrade kan delta fullt ut i samhället. Kommunen har ett stort ansvar i att vara ett föredöme i arbetet med att underlätta för personer med funktionsnedsättning att leva ett normalt liv i gemenskap med andra.

En funktionsnedsättning blir ett handikapp först när individen möter brister i miljö eller verksamhet. Begreppet ”funktionsnedsättning” innefattar ett stort antal funktionshinder. Människor kan ha funktionsnedsättning på grund av fysiska eller psykiska skador eller av sjukdomar. Människor med dolda funktionshinder, t.ex. afatiker, dyslexier, allergiker och alla med hörselskador glöms ofta bort i planeringen.

Samhällets attityder behöver förbättras bland annat när det gäller tillgängligheten. Ökad tillgänglighet är inte bara en fråga om att förbättra den fysiska miljön. Det kan även handla om att minska andras okunnighet, rädsla och fördomsfullhet. Människor med funktionsnedsättning har ofta sämre levnadsförhållanden på skilda livsområden jämfört med jämnåriga utan funktionsnedsättning.

DEFINITIONER

Kommunens handikappolitiska program utgår från de definitioner som anges i FN:s standardregler för personer med funktionsnedsättning. Dessa är;

Funktionsnedsättningar

Människor kan ha funktionsnedsättningar på grund av fysiska eller psykiska skador och sjukdomar, syn- eller hörselskador eller sjukdomar, medicinska tillstånd eller psykiska sjukdomar. Sådana skador, tillstånd eller sjukdomar kan vara av bestående eller övergående natur.

Handikapp

Handikapp avser förlust eller begränsning av möjligheterna att delta i samhället på samma sätt som andra. Handikapp beskriver mötet mellan människor med funktionsnedsättning och omgivning.

UTGÅNGSLÄGE

Lagstiftning och andra föreskrifter

Sedan år 1966 har den svenska lagstiftningen uppmärksammat de funktionshindrades behov av tillgänglighet i bebyggelsemiljön.

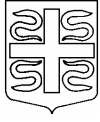
Flera reformer som genomfördes under 1990-talet har ökat kommunens ansvar för människor med funktionsnedsättning. Kommunaliseringen av särskolan och de särskilda omsorgerna för personer med utvecklingsstörning, Ädelreformen inom äldreomsorgen, psykiatireformen för psykiskt störda och handikappreformen, med ny lagstiftning inom handikappområdet, har alla inneburit ett större kommunalt ansvar för handikappfrågor.

Bestämmelser om tillgänglighet till offentliga lokaler och allmänna platser finns i

- plan- och bygglagen (PBL),
- lagen om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. (BVL)
- förordningen om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m. (byggnadsverksförordningen).

PBL:s krav innebär att i stort sett alla nya tomter för permanent bebyggelse och allmänna platser skall vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga och lässvårigheter.

I BVL och byggnadsverksförordningen ställs motsvarande krav på byggnadsverk.

PBL innehåller även krav på redan befintliga byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde samt på allmänna platser. Dessa krav innebär att enkelt avhjälpna hinder skall undanröjas i den utsträckning som följer av föreskrifter meddelade med stöd av PBL. Dessa preciserade krav på åtgärder anges i myndighetsföreskrifter som utfärdats av Boverket. Föreskrifterna anger att åtgärderna skall vara genomförda senast vid utgången av år 2010.

Utöver dessa rent byggnadstekniska bestämmelser finns en rad lagar som reglerar de funktionshinderade situation, t.ex. miljöbalken, skollagen, socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshinderade, hälso- och sjukvårdslagen, m.fl. Kommunen har dessutom i olika handlingsplaner ytterligare reglerat vissa frågor. Ett exempel är handlingsplanen för det allergiförebyggande arbetet i kommunen, där det finns beskrivningar över åtgärder som skall vidtas för att förebygga uppkomsten och förbättra möjligheterna för allergiker.

Sölvesborgs kommuns handikappolitiska program skall ses som en tolkning och precisering av kommunens ambitioner på handikappområdet utifrån de ovan angivna lagarna och bestämmelserna.

Syfte

Syftet med det handikappolitiska programmet är att med utgångspunkt i FN:s standardregler om delaktighet och jämlikhet förbättra villkoren för människor med funktionsnedsättning genom att:

- införliva handikappaspekter inom alla områden när den kommunala politiken utformas
- undanröja hinder så att det blir möjligt för människor med funktionsnedsättningar att bli fullt delaktiga i samhällslivet
- sträva efter att människor med funktionsnedsättning får samma möjligheter som andra till delaktighet och jämlikhet

Det handikappolitiska programmet och dess åtgärdsplaner skall vara styrande och vägledande för olika åtgärder inom kommunens samtliga verksamheter. Det ska ses som komplement till gällande lagstiftning på området. Programmet skall stimulera intresset för handikappfrågor och höja kommunens ambitionsnivå genom att peka ut och påskynda angelägna åtgärder.

Övergripande mål och åtgärder

Som en följd av kommunens handikappolitiska program kommer:

- förtroendevalda och anställda i Sölvesborgs kommun att få ökad medvetenhet och kunskap om funktionshinder och funktionshinderade särskilda behov
- kommunens byggnader och lokaler att göras tillgängliga, anpassade och utrustade för människor med funktionshinder

- kommunens yttre miljö, såsom gator, torg, parker och andra allmänna platser att vara tillgängliga för personer med funktionshinder
- kommunens information och vägledning om olika verksamheter och händelser anpassas så att alla invånare oavsett funktionshinder kan ta del av dem
- kommunen att ha en regelbunden samverkan med brukare, deras företrädare/ anhöriga och handikapporganisationerna
- kommunens förvaltningar att årligen beakta det handikappolitiska programmet i verksamhetsplaner, budgetar och bokslut

Genomförande och tidplan

Det handikappolitiska programmet för Sölvesborgs kommun gäller tills vidare. Många åtgärder skall kontinuerligt och årligen genomföras, en del andra är mer långsiktiga.

Redovisning och utvärdering

I Sölvesborgs kommuns årliga budget och verksamhetsplanering ska programmet beaktas och efter tre år ska en utvärdering och revidering ske i samråd med övriga berörda parter. Åtgärdsplanerna revideras årligen i samband med budgetarbete. I boksluten ska speciell kommentar när det gäller åtgärder föranledda av det handikappolitiska programmet göras.

Programmets uppbyggnad

Programmet är upprättat på grundval av FN:s 22 standardregler. Redovisningen sker regel för regel enligt följande:

Först redovisas FN:s regel, som är *övergripande*. Den är skriven med kursiv stil. I vissa fall är texten omgjord – förkortad och ändrad till att den ska gälla på kommunal nivå. I vissa fall är den ett direktcitrat och då framgår detta. Därefter följer Sölvesborgs kommuns **Målsättning** följt av **Övergripande åtgärder**.

I bilaga till programmet redovisas en **åtgärdsplan** med detaljerad information om alla olika åtgärder som föreslås utföras, inklusive kostnadsförslag. Åtgärdsplanen presenteras även den uppdelad på olika regler med angivande av vilken nämnd som är ansvarig och vilket år åtgärden föreslås utföras.

HANDIKAPPOLITISKT PROGRAM

Standardregel 1 - Ökad medvetenhet

Kommunen bör aktivt öka medvetenheten i samhället om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter och om vad de kan bidra med.

Målsättning

Förtroendevalda och anställda skall få utbildning om funktionshindrades behov, rättigheter och möjligheter. Förvärvad kunskap och medvetenhet skall spridas till kommuninvånare, näringsliv m fl.

Åtgärder

- Genom att ta fram och upprätthålla ett handikappolitiskt program har grund lagts för ökad medvetenhet.

Standardregel 2 - Medicinsk vård och behandling

Effektiv medicinsk vård och behandling skall finnas tillgänglig för människor med funktionsnedsättning.

Målsättning

Hälso- och sjukvård skall erbjudas funktionshindrade elever i kommunens skolor och boende inom kommunens särskilda boendeformer, på lika villkor som övriga.

Verksamheten skall ge förutsättningar för funktionshindrade att leva ett självständigt, meningsfullt och aktivt liv i gemenskap med andra.

Sjuka eller skadade skall ges möjlighet att återvinna eller uppnå bästa möjliga funktion och förmåga samt att förbättra förutsättningarna för full delaktighet i samhällslivet.

Åtgärder

- Vård och omsorg skall vara av god kvalitet och särskilt tillgodose de funktionshindrades individuella behov.
- Det skall finnas vård och omsorg dygnet runt i boenden inom omsorgsverksamheten.
- I vård och omsorg skall kontinuiteten vara så god som möjligt.

Standardregel 3 - Rehabilitering

Habilitering och rehabilitering skall erbjudas människor med funktionsnedsättning så att de kan uppnå och bibehålla största möjliga självständighet och funktionsförmåga.

Målsättning

Det skall finnas tillgång till habilitering (avser åtgärder för att främja utveckling av bästa möjliga funktionsförmåga) och rehabilitering (avses åtgärder för att främja att den enskilde återvinner bästa möjliga funktionsförmåga), samt individuella hjälpmedel sett utifrån olika typer av funktionsnedsättning.

Inom omsorgsnämnden skall man arbeta för att funktionshindrade ska kunna upprätthålla ADL-funktioner (aktiviteter i det dagliga livet) så länge som möjligt. Inom individ och familjeomsorgen skall man arbeta för att enskilda ska erbjudas möjlighet till arbetsrehabilitering via olika sysselsättningsprojekt.

Åtgärder

- Den enskildes möjligheter skall förstärkas och kompletteras och ADL-funktioner ska upprätthållas så länge som möjligt. Arbetet ska inriktas mot att undvika passivitet hos den enskilde.
- Omsorgen om den enskilde skall främja gemenskap genom att engagera föreningsliv för insatser för kontaktskapande verksamhet.

Standardregel 4 - Stöd och service

Kommunen skall garantera utvecklingen av och tillgången till stöd och service, inbegripet sådana hjälpmedel som bidrar till oberoende i det dagliga livet och utövandet av rättigheter.

Målsättning

Kommunen skall öka förutsättningarna för att kompensera bortfall eller brister i den enskilda människans funktionsförmåga genom att tillhandahålla råd, information och hjälpmedel.

Åtgärder

- Kommunen skall i möjligaste mån erbjuda hjälpmedel i syfte att främja målet genom att erbjuda hemtjänst, personlig assistans, ledsagarservice, särskilt boende, bostadsanpassning, ekonomiskt bistånd, tolkservice m. m.
- Stöd och service till anhörigvårdare genom avlastning och dagverksamheter skall erbjudas.

Standardregel 5 - Tillgänglighet

Kommunen bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet, oavsett vilka eller hur stora funktionshinder människor har.

- a) *Kommunen skall verka för att den **fysiska miljön** blir tillgänglig, oavsett vilka och hur stora funktionsnedsättningar individen har.*
- b) *Kommunen skall verka för att personer med funktionsnedsättning får tillgång till **information** och möjligheter till kommunikation.*

Målsättning – fysiska miljön

Kommunens yttre miljö och allmänna lokaler skall i möjligaste mån göras tillgängliga för alla människor oavsett funktionsnedsättning. Alla skall utifrån sina förutsättningar erbjudas möjligheter att ta del av kommunal och kommersiell service.

Åtgärder inre miljö i av kommunen disponerade byggnader

Rörelsehinder

- Handikaptoaletter bör i möjligaste mån inrättas.
- Ledstänger och stödhandtag bör finnas i stor omfattning vid entréer, passager, handikaptoaletter och liknande utrymmen.
- Befintliga ledstänger vid trappor förlängs till att vid behov även omfatta första och sista trappstegen.
- Automatiska dörröppningsanordningar monteras på strategiska platser. Skyltar som hänvisar till automatiska dörröppnare skall finnas vid övriga ingångar.
- Dörrbredder kontrolleras och utökas där det behövs.
- Orienteringstavlor där leder med större tillgänglighet samt utrymningsvägar för rullstolsburna är markerade inom aktuell byggnad, anslås tydligt vid entréerna.
- Invändiga trösklar bör generellt tas bort och ersättas med alternativa lösningar.
- Hala/blanka golvbeläggningar skall undvikas.
- I de fall där nedsänkta (inbyggda) avtorkningsmattor installeras skall dessa förses med lämplig överyta som ligger i plan med anslutande golvytor.
- Ramper, trapphissar, lyftanordningar eller liknande monteras där det behövs och är möjligt.

Hörselnedsättning

- Kommunen skall bevaka utvecklingen och nyttja övergripande lösningar avseende möjligheten att nå hörselskadade med viktiga larm t.ex. via hörselslingor, blinkande signal-lampor eller liknande anordningar.
- Blinkande brandlarm för döva/hörselskadade skall installeras i erforderlig omfattning.
- Strategiska samlingslokaler skall vara utrustade med teleslingor. Kommunen skall tillhandahålla portabla teleslingor för utlåning.
- Efterklangstider bör kontrolleras och åtgärdas med hjälp av bl a akustikdämpande material.

Synnedsättning

- För att underlätta lokalisering för synskadade skall kontrastfärger användas för att er-hålla s.k. ledstråk i entréer, passager, gångar och liknande.
- Belysning skall anpassas för att bl.a. framhäva och markera passager, expeditioner, receptioner etc.
- Bilder och symboler eller annan lämplig teknik skall användas för att underlätta för människor med synnedsättning.

Allergier

- Växter i offentlig miljö skall väljas med hänsyn till att minimera allergirisken.
- Den som är allergisk eller födoämneskänslig skall garanteras en säker kost vid de måltider som serveras genom kommunens försorg. Kommunen ska verka för att restauranger och butiker underlättar för matallergiker.
- Städning skall ske med metoder, rengöringsmedel och intervaller som underlättar för allergiker att vistas i offentliga lokaler.
- Materialval skall beaktas i samband med inredning av lokaler i avsikt att underlätta för allergiker.
- Rökning skall endast tillåtas i särskilt anordnade rökrum.
- Offentliga lokaler bör i möjligaste mån hållas djurfria. Skydd mot pälsdjurs- och fågelallergen skall erbjudas i erforderlig omfattning.
- Användning av parfym och andra doftande ämnen bör begränsas för att minimera allergirisken.
- Vid placering och användning av elektrisk utrustning skall hänsyn tas till elektriska och magnetiska fält där så är möjligt.

Åtgärder yttre miljön på allmänna platser

- Växter i offentlig miljö skall väljas för att minimera risken för allergi.
- Den fysiska miljön skall göras mer tillgänglig, oavsett vilka eller hur stora funktionsnedsättningar människor har.
- Enkelt åtgärdade hinder mot tillgängligheten och användbarheten skall undanröjas.
- Ett antal stråk med hög tillgänglighet som leder från olika kommunala institutioner med boende mot målpunkter i Sölvesborgs centrala del och gårdsgatuområde bör anordnas. Stråken börjar vid Valjevicens aktivitetscentrum, i Hjortakroken, vid Slottsgården och vid äldreboendet i Falkvik och slutar i centrum. Lämpliga åtgärder för stråken innefattar allt från att sänka kantstenar vid övergångsställen till att komplettera med nya gång- och cykelvägar där sådana saknas. Liknande stråk bör anordnas i kommunens övriga tätorter.
- Anordningar som placeras i gångstråk och som utgör risk för synskadade skall förtydligas genom lämpliga åtgärder.
- När gator och gångbanor grävs upp skall tydliga markeringar finnas för att eliminera olycksrisken.
- Handikapparkeringsplatser skall inrättas så att de på ett acceptabelt sätt tillfredställer efterfrågan.
- Vid snöröjning, halkbekämpning och renhållning skall i första hand ytor för gående och cyklister åtgärdas. Funktionshinder behövs då särskilt beaktas.
- Kommunen skall verka för att busshållplatser och järnvägstation handikappanpassas.

Målsättning information

Kommunen skall verka för att information från kommunen presenteras så att den blir tillgänglig för alla.

Lässvårigheter kan ha olika orsaker. Vissa människor kan ha ett funktionshinder medan andra kan vara ovana läsare eller ha svenska språket som andra språk. Behovet av lättläst text är stort. En lättläst text är skriven med vardagliga och vanliga ord som de flesta människor kan förstå. Meningarna bör vara korta med ett språk som är klart och enkelt.

Åtgärder

- Administrativ personal ska fortlöpande få kunskap om hur man skriver lättläst text.

- Kommunen skall eftersträva att allmän information samt beslut och blanketter utformas på lättläst svenska. För funktionshindrade bör väsentlig information ges ut i lämplig medieform t.ex. på CD-skiva och/eller kassettband, via punktskrift eller via tolk.
- Kommunens hemsida är en allt viktigare informationskanal och den skall vara utformad så att den erbjuder möjligheter för funktionshindrade att ta del av den. Detta medför behov av tid och utbildning, så att hemsidan kan vidareutvecklas och underhållas.
- I förekommande fall skall annonser innehålla uppgifter om lokalers tillgänglighet och befintliga hjälpmedel.
- En förteckning över hjälpmedel och informationskällor har börjat sammanställas. Förteckningen visar var i kommunen det finns exempelvis hörselslinga, dator med specialprogram för afatiker och dyslektiker m. m.
- Kommunala enheter och bolag skall informera om arbeten av större omfattning som kan komma att begränsa framkomligheten för personer med funktionshinder. Det kan röra sig om uppgrävning av trottoarer m.m.
- Kommunen skall verka för att medvetenheten om förekomst av allergier och annan överkänslighet ökar.

Standardregel 6 - Utbildning

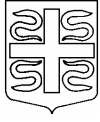
Barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning skall ha likvärdiga möjligheter till utbildning som andra. Denna skall vara integrerad med den ordinarie utbildningen.

Målsättning

Alla barn, ungdomar och vuxna skall ges möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Därvid sätts fokus på värderingar och förhållningssätt.

Åtgärder

- Förutsättningar skall skapas såväl i den fysiska som i den pedagogiska miljön inom barnomsorg och skola för att på ett bra sätt kunna ta emot barn och ungdomar med funktionshinder.

Standardregel 7 - Arbete

Förutsättningar skall skapas för människor med funktionsnedsättning att utnyttja sina mänskliga rättigheter, särskilt rätten till arbete.

Målsättning

Arbetsplatser skall anpassas, arbetsmiljöer skall förbättras och ny teknik skall användas för att underlätta för funktionshindrade att arbeta.

Åtgärder

- Rekryterings- och anställningsprocess skall skapas som inte diskriminerar personer med funktionsnedsättning.
- Kommunen bör i samarbete med myndigheter och andra sträva efter att erbjuda funktionshindrade personer arbete.

Standardregel 8 - Ekonomisk och social trygghet

Kommunen skall bidra till att människor med funktionsnedsättning har social trygghet och tillräckliga inkomster.

Målsättning

Kommunen skall medverka till att personer med funktionsnedsättning får sin försörjning tryggad genom meningsfull sysselsättning eller ekonomiskt stöd.

Åtgärder

- Enskilda personers behov av ekonomisk rådgivning, god man m. m. skall tillgodoses i så stor utsträckning som möjligt.
- Olika sociala samverkansformer ska stödjas genom exempelvis föreningsbidrag.

Standardregel 9 - Familjeliv och personlig integritet

Kommunen skall främja möjligheten för människor med funktionsnedsättning att leva familjeliv. Deras rätt till personlig integritet skall främjas.

Målsättning

Tillräckliga serviceinsatser bör finnas för att underlätta de funktionshindrades möjligheter till personlig integritet och familjeliv.

Åtgärder

- Olika stödinsatser skall erbjudas för att underlätta för den funktionshindrade, t. ex. i form av avlösarservice, kontaktperson, kontaktfamilj och familjerådgivning.

Standardregel 10 - Kultur

Kommunen skall verka för att människor med funktionsnedsättning kan delta i kulturlivet på samma villkor som andra människor.

Målsättning

Människor med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att delta i kulturlivet på likvärdiga villkor jämfört med andra medborgare.

Åtgärder

- Vid bidragsfördelning till föreningar som har egna lokaler skall kommunen framhålla vikten av att tänka utifrån ett handikappanpassat perspektiv, vid planerade förändringar av lokalerna.
- Biblioteket skall tillgodose behovet av litteratur i olika former, t.ex. lättläst, storstil, kassett, talbok, punktskrift m.m.

Standardregel 11 - Rekreation och idrott

Kommunen skall vidta åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning möjlighet till rekreation och idrott.

Målsättning

Kommunen skall underlätta för personer med funktionsnedsättning att vistas i naturen, utnyttja idrotts- och rekreationsanläggningar och därmed ha likvärdiga möjligheter till rekreation och idrott som andra medborgare i kommunen.

Åtgärder

- Vid bidragsfördelning till föreningar som har egna lokaler skall kommunen framhålla vikten av att tillgodose funktionshindrades behov vid planerade förändringar av lokalerna.
- Kommunen skall verka för att handikappade personer kan integreras i föreningslivet.
- Kommunen skall även verka för att göra intressant natur tillgänglig för funktionshindrade, t.ex. genom samarbete med myndigheter och andra organisationer.

Standardregel 12 - Religion

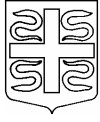
Kommunen skall uppmuntra åtgärder som syftar till att skapa jämlika möjligheter för människor med funktionsnedsättning att utöva sin religion.

Målsättning

Kommunen skall uppmuntra initiativ som syftar till att göra kyrkorum och kyrkogårdar tillgängliga för funktionshindrade.

Åtgärder

- Kommunen skall tillsammans med berörda parter delta i diskussioner för att öka tillgängligheten.

Standardregel 13 - Kunskap och forskning

Kunskaperna om levnadsvillkoren för människor med funktionsnedsättning skall spridas och forskning på området stödjas.

Målsättning

Kommunen skall bidra till att kunskaperna om levnadsvillkor för människor med funktionshinder ökar och sprids, samt vara behjälplig vid eventuell forskning.

Åtgärder

- En årligen återkommande föreläsning skall anordnas kring detta tema. Föreläsningen skall vara tillgänglig för alla.
- En återkommande äldre- och omsorgsdag anordnas med seminarier för allmänheten, med utställning och internutbildningar.

Standardregel 14 - Policy och planering

Handikappaspekterna skall beaktas i alla relevanta policysammanhang och i planering.

Målsättning

I kommunal planering och policysammanhang skall handikappaspekter beaktas.

Åtgärder

- Det handikappolitiska programmet skall beaktas i policy- och planeringssammanhang.
- Kommunen bör på olika plan integrera funktionshindrade i uppbyggandet av "Hälsokommunen".

Standardregel 15 - Lagstiftning

”Staterna har ansvaret för att det skapas en rättslig grund för åtgärder som leder till delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning.”

Målsättning

I kommunala föreskrifter skall hänsyn tas till att människor med funktionsnedsättning tillförsäkras delaktighet och jämlikhet.

Åtgärder

- Vid upprättande och översyn av kommunala föreskrifter skall de funktionshindrades villkor beaktas.

Standardregel 16 - Ekonomisk politik

”Staten har det ekonomiska ansvaret för nationella handlingsprogram och åtgärder som skall tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.”

Målsättning

Nämnder och styrelser skall i sina verksamhetsplaner och budgetförslag se till att funktionshindrades delaktighet och jämlikhet ökar, i enlighet med det handikappolitiska programmet.

Standardregel 17 - Samordning

Inrättandet av samordningskommittéer eller liknande organ ska främjas för att säkerställa samordningen av handikappfrågor.

Målsättning

Kommunen skall bidra till att arbete i pensionärs- och handikappråd främjas och utvecklas.

Standardregel 18 - Handikapporganisationer

Handikapporganisationers rätt att representera människor med funktionsnedsättning skall främjas, framförallt deras rådgivande roll när det gäller att fatta beslut i handikappfrågor.

Målsättning

Kommunen skall ha fortsatt och fördjupat samarbete med handikapporganisationer i kommunen.

Standardregel 19 - Personalutbildning

Kommunen ansvarar för att personal på alla nivåer har lämplig utbildning för genomförandet av åtgärder och service för människor med funktionsnedsättning.

Målsättning

Kommunen skall se till att personal som tillhandahåller service inom handikappområdet ges lämplig och kontinuerlig utbildning. Personalen ges tillfälle till diskussioner om de funktionshindrades levnadsvillkor. Inom skolan skall varje enhet ha specialpedagogisk kompetens.

Åtgärder

- Vid introduktionsmöte för nyanställda skall information ingå kring förhållningssätt och bemötande.
- En utbildningssatsning inom specialpedagogik i samarbete med högskolor och universitet skall erbjudas personalen inom kommunens förskole- och skolverksamhet samt skolbarnomsorg.

Standardregel 20 - Nationell granskning och utvärdering av handikappprogram i samband med standardreglernas genomförande

Kommunen är ansvarig för fortlöpande granskning och utvärdering av det handikappolitiska programmet.

Målsättning

Vart tredje år skall granskning och utvärdering av det handikappolitiska programmet och åtgärdslistan ske.

Åtgärd

- Ändringar som föranleds av utvärderingen skall inarbetas i programmet och åtgärdslistan.

Standardregel 21 - Tekniskt och ekonomiskt samarbete

”Stater, både industri- och utvecklingsländer, har ett ansvar för att förbättra levnadsförhållandena för personer med funktionsnedsättning i utvecklingsländer.”

Målsättning

Kommunen bör i regionalt och även i annat samarbete arbeta för att levnadsförhållandena för personer med funktionsnedsättning förbättras.

Standardregel 22 - Internationellt samarbete

”Staterna skall delta aktivt i internationellt samarbete när det gäller åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.”

Målsättning

Kommunen skall i sina internationella kontakter verka för att människor med funktionsnedsättning tillförsäkras delaktighet och jämlikhet.